

Barn og unge som **informantar** i tilsyn

Statens helsetilsyn arrangerer kurs i tilsynssamtalar med barn for tilsette hos fylkesmennene. Kursa blir haldne i samarbeid med eksterne fagmiljø. Alle barn og unge som bur på institusjon, skal kontaktast og få høve til å fortelje om korleis dei har det mens dei bur der, jamfør tilsynsforskrifta § 8. Formålet med opplæringa er å styrkje kompetansen hos fylkesmennene på tilsynssamtalar med barn. I 2011 og 2012 snakka fylkesmennene med 41 prosent av alle barn i institusjonane.

Opplæringa skal bidra til å heve kvaliteten på samtalane, og at talet på samtalar aukar

Samtalane med barna skal gi fylkesmannen kunnskap om korleis institusjonen tek hand om behova til kvar enkelt. Bebuarane er ei sentral informasjonskjelde for tilsynsorganet,

og samtalen er eit verkemiddel for å hente inn nødvendig informasjon frå kvar enkelt.

Kva inneheld kurset i tilsynssamtalar?

Ein barnesamtale handlar om meir enn den retten barnet har til å bli høyrte. Korleis barnet blir involvert, er vesentleg for å få fram perspektivet til barnet. På kurset går vi gjennom prinsipp og fasar i gode samtalar. Vi tek i bruk den dialogiske samtalemetoden

(Gamst, 2011, Profesjonelle barne-samtaler), som også blir brukt i avdekkjande samtalar i barnevernet.

Barnet er hovudpersonen i eige liv og kan gi den beste informasjonen som tilsynet kan bruke for å konkludere. Kurset rettar merksemda mot korleis fylkesmannen kan nærme seg barn, både på melde og umelde tilsyn. Kurset gir kunnskap om kva som kjenneteiknar barn som tilsynsorganet møter i institusjonane, og korleis barn og unge som har opplevd omsorgs-svikt og traume, kan følgjast opp av institusjonane. Kurset tek også opp vilkår som må vere til stades for at barn og unge blir sikra god utvikling under opphaldet i institusjonen. Fylkesmannen skal undersøkje og vurdere om institusjonen gir individu-elt tilpassa omsorg og behandling til kvar enkelt bebuar i tråd med grunn-laget for opphaldet. Korleis vi kan forstå og bruke informasjonen frå barn og unge i ein tilsynskontekst, er eit anna viktig tema.

Rammer for opplæringa

Opplæringa i 2013 omfatta halv-parten av fylkesmannsembeta. Dei andre embeta får tilbod om opplæring i 2014. To tilsette frå kvart embete har fått fem dagars opplæring, fordelt på to samlingar. Mellom samlingane har kursdeltakarane gjort videoopptak av nokre tilsynssamtalar, og erfaringar frå tilsyn som er gjennomførte, skal vere skrivne inn i loggar.

Vurderingstema frå videoane er:

Korleis er kontakten mellom ungdommen og representantane frå fylkesmannen?

Kva kvalitetar i kommunikasjonen finn vi?

Kva er tema for ungdommen?

Kva tema kunne ha vore utforska meir?

Korleis blir informasjonen forvalta?

Sitat frå ungdommar:

«Ungdom ønskjer vaksne som snakkar med dei og behandlar dei skikkeleg»

«Vaksne må snakke med barn og unge på ein likeverdige måte»

«Ungdom ventar ikkje at vaksne alltid skal gi dei rett.»

«Ein skal ikkje ta for gitt at barnet ikkje veit sitt eige beste»

Råd frå ungdom til tilsynet:

«Tilsynet må alltid ta kontakt med kvart enkelt barn.»

«Tilsynet må ikkje komme i skoletida til barnet.»

«Barn og unge må få høve til å velje bort tilsynssamtale.»